

رابطه مهارت های ارتباطی با مهارت های کارآفرینی

مهارت آموزان فنی و حرفه ای در شهرستان ابهر

سیده ناهید احمدی پور^۱

مهین زارع^۲

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه بین مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی در بین دانشجویان فنی و حرفه ای شهر ابهر بود. این پژوهش کاربردی با رویکرد توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل ۱۰۰۰ مهارت آموز است که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای، ۳۶۰ مهارت آموز به عنوان نمونه آماری مورد مطالعه قرار گرفتند. در این تحقیق از دو ابزار استاندارد پرسشنامه مهارت های ارتباطی بارتون JE (۱۹۹۰) و پرسشنامه مهارت های کارآفرینی ساحل آیلین (۲۰۰۷) استفاده شد و ابزارها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ معادل ۰/۷۲ و ۰/۸۲ محاسبه شدند. در پژوهش حاضر از آزمون های آمار استنباطی کل و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج حاکی از آن است که بین مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

کلید واژگان : مهارت های ارتباطی، مهارت های کارآفرینی، مهارت آموزان فنی و حرفه ای، شهرستان ابهر

^۱ کاردانی مدیریت بازرگانی، دانشگاه اسلامی واحد کار خرمدره

^۲ کارشناسی تکنولوژی و طراحی دوخت، موسسه آموزش عالی روزه زنجان

مقدمه

ارتباطات یک نیاز اساسی برای هر انسانی است و عامل رشد و توسعه افراد، سازمان‌ها و به طور کلی کشورهاست و به نوعی عامل پیشرفت هر کشوری در هر زمینه‌ای داشتن قوی است. دیپلماسی و قدرت هرکسی باید به طریقی ارتباط برقرار کند و یاد بگیرد که برای رسیدن به اهدافش چه به صورت کلامی و چه غیرکلامی بر دیگران تأثیر بگذارد. ارتباط یک تعامل بین حداقل دو نفر است و نتیجه پیامی است که برای رسیدن به یک هدف ارسال و دریافت می‌شود (نامدار و همکاران، ۲۰۰۸). توانایی برقراری ارتباط صحیح یکی از مهارت‌های اساسی زندگی اجتماعی است و اهمیت آن در زندگی انسان به حدی است که برخی از صاحب‌نظران آن را پایه و اساس همه رشد انسان، آسیب‌های شخصی و پیشرفت انسان در فرآیند ارتباط می‌دانند (چنت و همکاران، ۲۰۰۲). افراد باید مهارت برقراری ارتباط با هر فردی را داشته باشند و شرط برقراری ارتباط مؤثر این است که فرد باید از هدف فرستنده پیام، محتوای پیام و کانال ارتباطی مؤثر آگاه باشد تا فرد بتواند بازخورد مناسب را ارائه دهد. اگر پیام به درستی درک نشود و بازخورد داده نشود، به این معنی است که ارتباط برقرار نشده است. همه افراد در محیط کار خود فرصت‌های یکسانی دارند، اما فقط کسانی که به "مهارت‌های ارتباطی" مجهز هستند به سرعت پیشرفت می‌کنند. این افراد از فصاحت خوبی برخوردارند، خود را به درستی نشان می‌دهند و در موقعیت‌های مختلف با مافوق، هم‌تایان و زیردستان ارتباط مناسب و مؤثر برقرار می‌کنند. برخی از افراد مهارت‌های ارتباطی را آنقدر خوب می‌دانند و از آن به قدری مؤثر استفاده می‌کنند که شخصیت آنها مانند آهنربا همه را به خود جذب می‌کند و به نوعی با تأثیرگذاری بر دیگران و واداشتن آنها به اطاعت از دیگران به اهداف خود می‌رسند.

کارآفرینی محرک بسیاری از موفقیت‌های بشر بوده است و تاریخ احتمالاً در قالب کارآفرینی تغییر خواهد کرد (جعفری مقدم و فخرزاده، ۱۳۸۹). کارآفرینی در همه جوامع بشری منبعی مهم و تمام‌نشدنی تلقی می‌شود و منبعی است که به ظرفیت نیروی انسانی هر سازمانی برمی‌گردد. از یک سو ارزان و از سوی دیگر فوق‌العاده ارزشمند و تمام‌نشدنی هستند و هر مدیری که بتواند فرهنگ مدیریت دانش را در سازمان خود نهادینه کند از این منابع به درستی استفاده کرده است. قانون رسمی و پاسخگویی می‌تواند از ابعاد مهم حمایت و شکل دادن به کارآفرینی در هر کشوری باشد (جنینگ و همکاران، ۲۰۱۲). امروزه همه متوجه شده‌اند که جوامعی که به جای منابع باطنی به فکر متکی بودند در دراز مدت موفق‌تر و سربلندتر بودند. منابع زمینی در کشورهای جهان سوم، علیرغم مزیت

هایی که دارند، موانع توسعه تلقی می شوند، در حالی که کمبود این منابع در برخی از کشورها، آنها را به سمت استفاده از نیروی فکر سوق داده و خلاقیت و ابتکار عمل یا در یک کلام به کارآفرینی تبدیل شده است. امروزه جزو کشورهای پیشرو در جهان است. به خصوص که عصر حاضر عصر دانش و خلاقیت و عصر تلفیق ایده ها و ابتکارات است و علاقه به کارآفرینی در توسعه و پیشرفت کشورها بسیار مهم است و در عصر تغییر و تحول عامل رشد است. و پیشرفت سازمان ها و کشورها با پیشرفت، حضور سرمایه انسانی استراتژیک است تا با تغییر الگوی سنتی تولید و تغییر وضعیت کسب و کار، سازمان ها را از رقبای خود متمایز کند. با این حال، کارآفرینی در حال افزایش است و طیف وسیعی از عوامل به افزایش علاقه به کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک در اروپا و ایالات متحده در دهه ۱۹۹۰ کمک کردند.

ارتباطات ابزار اساسی هر فعالیت کارآفرینی است و کارآفرینی را نمی توان جدا از حمایت نهادها، سازمان ها و مردم انجام داد. کارآفرینی مستلزم کشف یک نیاز اجتماعی است و کشف نیازهای اجتماعی به شناخت جامعه، نیازهای آن و بافت اجتماعی و اقتصادی آن بستگی دارد (باسبان رضوی، ۱۳۹۲) و این نیاز تنها در صورتی قابل شناسایی است که افراد با محیط اطراف آشنا باشند. با خود ارتباط برقرار کن ما همچنین در دنیایی زندگی می کنیم که از یک سو به عصر ارتباطات معروف است و از سوی دیگر درباره دهه های طلایی کارآفرینی صحبت می شود (هنکر و هیسریچ، ۲۰۰۲). در واقع هدف کارآفرینی یا دستیابی به نیازهای اقتصادی است یا اینکه فرد بر اساس دغدغه های اجتماعی و به دلیل ناآرامی های اجتماعی و نارضایتی از وضعیت موجود سعی در تغییر وضعیت موجود داشته باشد. به طور کلی هدف کارآفرینی این است که آیا اقتصادی یا اجتماعی یکی از ابزارهای مورد نیاز یک کارآفرین برای رسیدن به اهدافش باید از مهارت های ارتباطی بالایی برخوردار باشد. در دنیای امروز که توسعه علم و فناوری جوامع را با چالش مواجه کرده و افزایش بیکاری در بین فارغ التحصیلان دانشگاهی به ویژه در کشورهای جهان سوم باعث ناآرامی های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی شده است، حضور کارآفرینان می تواند به جوامع کمک کند تا با موفقیت بر این چالش ها فائق آیند. تحصیلات و مهارت هایی که دانش آموزان می آموزند با نیازهای بازار کار سازگاری ندارد و اکثریت فراگیران فاقد مهارت های لازم برای جذب در بازار کار و ایجاد فرصت های شغلی برای کسب مهارت های لازم هستند. عضویت در بازار کار یک نیاز جدی برای دانشجویان است. در این پژوهش سعی بر آن شد تا رابطه بین مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی در بین دانشجویان بررسی شود.

همه مردم بخش زیادی از زندگی خود را صرف ارتباط با دیگران و یا تفکر در مورد آنها می‌کنند. انسان موجودی اجتماعی است و بدون همکاران خود نمی‌تواند زندگی کند. همه افراد جامعه به هر نحوی به یکدیگر نیاز دارند و به یکدیگر وابسته هستند. افراد به صورت کلامی یا غیرکلامی ارتباط برقرار می‌کنند و ارتباط مهمترین عامل رشد و تعالی انسان است. بنابراین انسان باید توانایی و مهارت ارتباط خوب و مؤثر را داشته باشد تا بتواند از سخنان دیگران رمزگشایی کند و نیازهای خود اعم از عاطفی، اقتصادی و غیره را برطرف کند. افراد باید مهارت های ارتباطی داشته باشند. مهارت های ارتباطی به این معناست که همه توانایی و روشی برای برقراری ارتباط با نظرات و احساسات دیگران دارند. الفرهانی (۱۳۸۲) معتقد است که موفقیت انسان تا حد زیادی به مهارت های ارتباطی بستگی دارد و اگر مهارت های ارتباطی بیش از توانایی فنی و عملی نباشد، کمتر از آن نیست. مهارت های ارتباطی در این تحقیق با استفاده از سه ویژگی مهارت های ارتباطی بارتون جی. آنها به این صورت تعریف می‌شوند: الف) مهارت های کلامی: یعنی مهارت در انتقال مؤثر پیام به دیگران به طوری که فرد پیام را به درستی و مطابق با میل و هدف فرستنده پیام رمزگشایی کند. ب) مهارت گوش دادن: هنر گوش دادن به دیگران یکی از ارکان مهم ارتباط انسانی است. فرآیند تشخیص رمز، تفسیر و تفسیر پیام های کلامی را گوش دادن فعال می‌گویند (رضائیان، ۱۳۹۳). گوش دادن فعال مثبت است نه منفی. در گوش دادن غیرفعال، فرد مانند یک دستگاه ضبط عمل می‌کند و فقط اطلاعات داده شده را جذب می‌کند، در حالی که در گوش دادن فعال، فرد باید سعی کند به جای گوش دادن به آنچه دوست دارد و معنای اصلی خود را درک کند، از کلمات گوینده بهره مند شود (رابینز، ۲۰۰۰). ج) مهارت بازخورد: ارتباط یک فرآیند دو طرفه است و زمانی که هر فردی با دیگران ارتباط برقرار می‌کند باید اطمینان حاصل کند که طرف مقابل منظور او را می‌فهمد و از طریق بازخوردهایی که از دیگران دریافت می‌کند، نتایج ارتباط خود را دریافت می‌کند. به شما اطلاع داده می‌شود که آیا اتصال مؤثر است یا خیر.

کارآفرینی طیف وسیعی از فعالیت‌ها و فرآیندها از جمله نوآوری، ایجاد سازمان، ایجاد دیدگاه‌های جدید، کشف فرصت‌ها و ریسک‌پذیری را در بر می‌گیرد (ناشوشان، ۲۰۱۱). طی سال های گذشته کارآفرینی به یک رفتار اجتماعی مطلوب تبدیل شده است تا جایی که امروزه هدف بسیاری از کشورها برنامه ریزی برای توسعه آن به عنوان یک تحول اجتماعی است و در عصر حاضر اگر سازمان ها کارآفرین نداشته باشند محکوم به این هستند که شکست است. ترویج کارآفرینی به دو دلیل یک موضوع کلیدی برای سیاست گذاران است: «تاثیر اقتصادی» و «ایده کارآفرینان به عنوان

عوامل تغییر، رشد و نوآوری» (زالی و همکاران، ۲۰۱۶). از نقش کارآفرینی به عنوان موتور توسعه اقتصادی یاد می شود و عامل اولیه در ایجاد خلاقیت و نوآوری تلقی می شود (احمد پور دریانی، ۱۳۹۱). در عصر دهکده جهانی، اگر در سازمانی کارآفرینی وجود نداشته باشد و تنها متکی به دارایی ها و اندوخته های گذشته باشد، به زودی این سازمان از خدمت خارج شده و جای خود را به سازمان های رقیب و کارآفرین خواهد داد. همچنین باید جایگزین شود و برای تضمین امنیت شغلی و رفع نیازهای اقتصادی و اجتماعی آنها به مهارت های کارآفرینی مجهز شود. برای تبدیل شدن به یک کارآفرین، هر فرد باید مهارت های زیر را داشته باشد: الف). مهارت های شخصی: شامل مواردی مانند: کنترل و نظم درونی، ریسک پذیری، نوآوری، توانایی مدیریت تغییر، تغییر جهت، پشتکار، مقاومت و پشتکار و رهبری خردمندانه است (هیگینز، ۲۰۰۳؛ نذری، ۲۰۱۲). ب). مهارت های مدیریتی: شامل: برنامه ریزی و تعیین هدف، تصمیم گیری در روابط انسانی، بازاریابی، مهارت های مدیریت مالی و حسابداری، کنترل، مذاکره و مدیریت توسعه است (هیسریچ و پیترز، ۲۰۰۵؛ پرنیا، ۲۰۰۴؛ هاگی، ۲۰۰۴). ی). مهارت های فنی: این مهارت ها عبارتند از: مهارت های نوشتاری، ارتباط شفاهی یا شفاهی، نظارت یا ارزیابی، محیط، مدیریت کسب و کار، فناوری، مهارت های بین فردی، مهارت های گوش دادن، توانایی سازمانی، ایجاد شبکه های مدیریتی (مدیریت مشارکتی)، آموزش، بازیگری و ایفای نقش. در مهارت های تیم سازی یا تیم سازی (موریسون، ۲۰۰۰؛ کاترو، ۱۹۷۷؛ مجله، ۲۰۰۴).

تحقیقات نشان می دهد که توانایی مهارت های ارتباطی مهارت آموزان، بهبود قابل توجهی در فعالیت ها و رفتارهای اجتماعی مهارت آموزان و همچنین اعتماد به نفس آنها ایجاد می کند (توزند جانی و همکاران، ۱۳۹۵) و یکی از متغیرهای مؤثر در افزایش تحصیلی دانش آموزان است. پیشرفت در بهبود مهارت های کارآفرینی آنهاست (نوگو، ۲۰۰۷؛ سوملی، ۲۰۱۰). فراگیران ماهر باید بتوانند از خلاقیت و توانایی ها و مهارت های کارآفرینی خود برای طراحی کسب و کارهای جدید استفاده کنند. برای دانش آموزان بسیار مهم است که توانایی ایجاد مشاغل جدید، نوآوری و کارآفرینی را داشته باشند تا پس از فارغ التحصیلی دچار بیکاری نشوند. اگرچه تمایل به کارآفرین شدن و موفقیت در آن به عوامل درونی و ویژگی های روانی فرد بستگی دارد، اما مراحل کارآفرینی و اجرای موفقیت آمیز ایده ارتباط تنگاتنگی با عوامل و شرایط بیرونی و اجتماعی دارد و کارآفرین باید دارای آن باشد. وی دارای تمامی مهارت های لازم برای موفقیت است، مهارت های مرتبط با کارآفرینی را دارا می باشد و یکی از این عوامل داشتن مهارت های ارتباطی و ارتباط با محیط اطراف است تا بتواند ایده

خود را عملی کند و به نوعی با جلب نظر مردم و برقراری ارتباط برقرار کند. به طور موثر، او می‌تواند درآمد ایجاد کند و دیگران را تشویق کند تا کاری را انجام دهند که او را به انجام کاری که می‌خواهد می‌رساند.

تحقیقات زیادی در زمینه آموزش مهارت‌ها، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های کارآفرینی و تأثیر آن‌ها بر نوآوری و خلاقیت افراد انجام شده است که در این بخش به برخی از مهمترین آنها اشاره شده است. سلیمی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با هدف تعیین سطح مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان دستیار پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران به این نتیجه رسیدند که سال‌های سپری شده در تحصیل یکی از عوامل موثر بر سطح مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانش‌آموزان، تجربه مهارت‌های آموزشی برای فراگیران باعث بهبود عملکرد ارتباطی آنها می‌شود. نامی (۱۳۸۹) در تحقیق خود به بحث کارآفرینی و تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر آن پرداخته است. نتایج تحقیق نشان داد که فناوری اطلاعات باعث افزایش سرعت و دقت، کاهش اندازه فروشگاه‌های اطلاعات فیزیکی و ایجاد امکان همکاری از یک می‌تواند رفع برخی مفاسد اداری باشد، کاهش هزینه‌های سیستم یا سازمان در توسعه کارآفرینی مفید است. اگبی و همکارانش (۲۰۱۳)، در تحقیقی که بر روی نمونه‌ای متشکل از ۴۰۰ نفر، در سه دانشگاه در نیجریه، با هدف تأیید در دسترس بودن خدمات مشاوره شغلی، برای کسب مهارت‌های کارآفرینی به منظور جلوگیری از بیکاری فارغ التحصیلان انجام دادند. در نتیجه، آنها دریافتند که بین مشاوره و توسعه مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در دانشگاه‌های نیجریه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. تایبو و آیین (۲۰۱۱) در تحقیق خود به بررسی مدیریت عوامل موفقیت در رویکرد رفتاری به کارآفرینی پرداختند. رویکرد مورد مطالعه برای تجزیه و تحلیل شرایط زندگی واقعی، به منظور دستیابی به بینش نسبت به دانش کارآفرینی و اقدامات مرتبط با عوامل موفقیت انتخاب شد. نتایج نشان داد که اکثر پاسخ‌دهندگان عوامل موثر بر موفقیت را از جمله: برنامه ریزی، مدیریت ریسک، آموزش، ارتباطات، مدیریت منابع انسانی و مدیریت مالی بیان کردند. در تحقیق انجام شده توسط باب لوئیل و همکاران (۲۰۱۰) در خصوص مهارت‌های ارتباطی مورد نیاز دانشجویان کارشناسی ارشد، به این نتیجه رسیدند که این مهارت‌ها به طور قابل توجهی اعتماد به نفس، ارتباط با دیگران و انعطاف‌پذیری را افزایش داده و در آنها تبدیل می‌شود. ون گلست (۲۰۰۴) معتقد است که برقراری ارتباط به شیوه صحیح، به ویژه در روابط دوجانبه، بسیار مهم است. هرچه این ارتباط صحیح‌تر باشد، زوجین برای حل مشکلات و افزایش سطح صمیمیت و رضایت در رابطه تلاش بیشتری می‌کنند. جونز و انگلیسی (۲۰۰۴)،

طی مطالعه ای که در دانشگاه تاسمانی انجام شد، دریافتند که از طریق فرآیند آموزش کارآفرینی و افزایش اعتماد به نفس و عزت نفس افراد، می توان افراد را با توانایی آنها در شناخت فرصت های تجاری آشنا کرد. توانایی تشخیص فرصت های تجاری دانش و مهارت های مورد نیاز برای کارآفرینی افزایش یافته است (به نقل از فرحبخش و همکاران، ۲۰۱۵).

روش

این پژوهش به دنبال تعیین رابطه بین مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی در بین دانشجویان فنی و حرفه ای شهر اوهور بود. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۰۰۰ زبان آموز ماهر بود که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای، ۳۶۰ زبان آموز ماهر به عنوان نمونه آماری مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده های این پژوهش، پرسشنامه های استاندارد مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی است. پرسشنامه مهارت های ارتباطی ابتدا توسط بارتون جی.ای. در سال ۱۳۶۹ این پرسشنامه برای اولین بار در ایران توسط افشانا عامری تهیه شد. در سال ۱۳۹۲ روایی و پایایی آن سنجیده شد که این پرسشنامه شامل سه محور مهارت های کلامی، مهارت شنیداری و مهارت بازخورد بود که در این پژوهش رابطه بین این محورها و مهارت های کارآفرینی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. پرسشنامه مهارت های کارآفرینی که توسط الین بیچ در سال ۱۳۸۶ گردآوری و توسط شفیع عبادی در سال ۱۳۹۲ در ایران تایید شده است. رویکرد این تحقیق توصیف نوع همبستگی است، زیرا روش آماری مورد استفاده، آمار استنباطی شامل ضریب همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس یک طرفه و آزمون t برای دو گروه تفاوت مستقل است. بین دو گروه برای بررسی روایی این پرسشنامه ها از کتب و مقالات مرتبط در این پژوهش استفاده شد و با اساتید راهنما، مشاوران و صاحب نظران علوم اداری و روانشناسی تبادل نظر شد. برای سنجش پایایی این پرسشنامه ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و پایایی پرسشنامه مهارت های ارتباطی ۷۲ درصد و پرسشنامه مهارت های کارآفرینی ۸۲ درصد برآورد شد.

یافته ها

برای دستیابی به هدف پژوهش از آمار توصیفی شامل فراوانی و درصد بر اساس اطلاعات مندرج در بخش روش استفاده شد و تعداد دانش آموزان شرکت کننده در این پژوهش به ۳۶۰ دانش آموز ۱۰۰ درصد رسید.

در این تحقیق ابتدا نظرات مهارت‌آموزان و میانگین‌های مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کارآفرینی مهارت‌آموزان با استفاده از آزمون میانگین و انحراف معیار مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. نتایج آزمون t مستقل به منظور بررسی میانگین مهارت‌های ارتباطی و

مهارت‌های کارآفرینی مهارت‌آموزان

متغیر	انحراف استاندارد	میانگین	مقدار t	سطح معنی داری	درجات آزادی
مهارت‌های ارتباطی	۷/۴۱	۶۱/۹۷	۰,۰۳۳	۰,۲۴۳	۰,۳۵۸
مهارت‌های کارآفرینی	۸/۸۰	۸۰/۸۹	۰,۲۷۱	۰,۲۸۱	۰,۳۵۸

همانطور که از جدول بالا مشخص است، از آنجایی که سطح معنی داری به دست آمده برای متغیر مهارت‌های ارتباطی بالاتر از سطح آلفا است که ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه فرض صفر مربوط به این آزمون ها رد نمی شود، به این معنی که وجود دارد. تفاوت معنی داری بین مهارت‌های ارتباطی زبان آموزان متوسط وجود ندارد.

به منظور تجزیه و تحلیل فرضیه اصلی تحقیق که «بین مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کارآفرینی در بین دانشجویان فنی و حرفه ای شهر اوهور رابطه معنادار آماری وجود دارد» و همچنین فرضیه های جزئی اول و دوم تحقیق، بر اساس بر این اساس، «بین مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کارآفرینی در بین دانشجویان رابطه آماری معناداری وجود دارد.» «دانشجویان فنی و حرفه‌ای شهر ابهر» همچنین به منظور تحلیل محورهای پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی (مهارت‌های کلامی، شنیداری) مهارت‌ها و بازخورد، مشخص شد که «بین این محورها و مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان فنی و حرفه‌ای شهرستان ابهر رابطه آماری معناداری وجود دارد» و از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون و نتایج استفاده شد. به دست آمده در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون به منظور بررسی رابطه میان مهارت های ارتباطی

با مهارت های کارآفرینی مهارت آموزان

متغیر ها	سطح معناداری	ضریب همبستگی	وضعیت
مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی	۰,۰۰۳	۰,۳۴۱	رد فرض صفر
مهارت های بازخورد و مهارت های کارآفرینی	۰,۰۱۵	۰,۲۶۷	رد فرض صفر
مهارت های کلامی و مهارت های کارآفرینی	۰,۰۲۵	۰,۲۳۱	رد فرض صفر
مهارت های شنود و مهارت های کارآفرینی	۰,۰۳	۰,۱۸۰	رد فرض صفر
مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی	۰,۰۰۱	۰,۳۶۳	رد فرض صفر
مهارت های ارتباطی و مهارت های کارآفرینی	۰,۰۰۵	۰,۳۲۳	رد فرض صفر

بر اساس اطلاعات موجود در جدول بالا و با توجه به ضریب همبستگی و سطح معنی داری که به دست آمد، به دلیل اینکه سطح معنی داری کمتر از سطح آلفای ۰,۰۵ است و ضریب همبستگی آن نیز مثبت است، نتیجه صفر است. فرضیه اصلی تحقیق رد شد و نتیجه گیری شد که رابطه مثبت وجود دارد و بین مهارت های ارتباطی و مهارت های رهبری در دانشجویان فنی و حرفه ای شهر اوهور تفاوت معناداری وجود دارد. مشخص شد که بین محورهای مهارت های ارتباطی (مهارت های کلامی، مهارت های شنیداری و مهارت های بازخورد) و مهارت های کارآفرینی دانشجویان فنی و حرفه ای شهر اوهور با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در جدول شماره ۲ به دلیل اینکه ضریب همبستگی مهارت های بازخورد بالاتر از مهارت های شنیداری و کلامی است و همچنین به دلیل اینکه ضریب همبستگی مهارت های کلامی بالاتر از مهارت های شنیداری است، بنابراین برای ارتقای مهارت های کارآفرینی دانشجویان فنی و حرفه ای بهتر است به مهارت های بازخورد بیشتر از مهارت های کلامی و شنیداری توجه کنید و علاوه بر آن باید به مهارت های کلامی بیش از مهارت های شنیداری توجه شود.

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی رابطه بین مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کارآفرینی دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای شهر اوهور طی سه دهه گذشته به طور فزاینده‌ای مورد توجه متخصصان آموزش و پرورش قرار گرفته است.

فرضیه اصلی: بین مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کارآفرینی در دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای شهر اوهور رابطه آماری معناداری وجود دارد.

بر اساس جدول ۲، بین مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کارآفرینی در دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای شهرستان ابهر رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. مشخص شد که بین محورهای مهارت‌های ارتباطی (مهارت‌های کلامی، مهارت‌های شنیداری و مهارت‌های بازخورد) و مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان فنی و حرفه‌ای شهر اوهور با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در جدول شماره ۲، به دلیل اینکه ضریب همبستگی مهارت‌های بازخورد بالاتر از مهارت‌های شنیداری و کلامی است و همچنین به دلیل اینکه ضریب همبستگی مهارت‌های کلامی بالاتر از مهارت‌های شنیداری است، بنابراین برای ارتقای مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان فنی و حرفه‌ای بهتر است هزینه پرداخت شود. توجه به مهارت‌های بازخورد بیش از مهارت‌های کلامی و شنیداری و علاوه بر آن باید به مهارت‌های کلامی بیش از مهارت‌های شنیداری توجه شود، نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش‌های قبلی همخوانی داشت. اشکرافت و کریک (۲۰۰۱)، اشکرافت و همکاران (۲۰۰۷)، علم الهدی و فرساد، (۲۰۰۹)، سانتراک (۲۰۰۳)، مصطفی بالاگو (۲۰۰۶)، جان و داوسون (۲۰۰۹)، رودارته لونا و شری (۲۰۰۸)، علم الهدی (۱۳۸۸)، ما (۱۹۹۹)، جکسون و لفینگول، (۱۹۹۹)، اسلاوین (۲۰۰۶)، آکان زوشو، پیترچ و کرتین (۲۰۰۵)، یوسفی (۲۰۰۷) ثابت هستند.

در تبیین نتایج فرضیه حاضر، نتایج چندین پژوهش نشان داده است که بین هدایت شغلی و توسعه مهارت‌های کارآفرینی در دانشگاه‌های نیجریه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. تایبو و آرین (۲۰۱۱) نشان دادند که اکثر شرکت‌کنندگان عوامل مؤثر بر موفقیت مانند برنامه‌ریزی، مدیریت ریسک، آموزش، ارتباطات، مدیریت منابع انسانی و مدیریت مالی را نشان دادند. در تحقیق انجام شده توسط باب لویلیر و همکاران (۲۰۱۰) به این نتیجه رسید که این مهارت‌ها به طور قابل توجهی اعتماد به نفس، ارتباط با دیگران را افزایش داده و آنها را انعطاف پذیر می‌کند. کارآفرینی مستلزم

کشف یک نیاز اجتماعی است، زیرا کشف نیازهای اجتماعی به شناخت جامعه، نیازهای آن و بافت اجتماعی و اقتصادی آن بستگی دارد (باسبان رضوی، ۱۳۹۳) که تنها در صورت ارتباط افراد با محیط اطرافشان قابل شناسایی است. ما همچنین در دنیایی زندگی می کنیم که از یک سو به عصر ارتباطات معروف است و از سوی دیگر درباره دهه های طلایی کارآفرینی صحبت می شود (هنکر و هیسریچ، ۲۰۰۲). در واقع هدف کارآفرینی دستیابی به نیازهای اقتصادی است یا اینکه فرد بر اساس دغدغه های اجتماعی و به دلیل ناآرامی های اجتماعی و نارضایتی از وضع موجود سعی در تغییر وضعیت موجود دارد. به طور کلی هدف کارآفرینی این است که آیا اقتصادی است یا خیر و اجتماعی بودن آن یکی از ابزارهایی که یک کارآفرین برای رسیدن به اهدافش نیاز دارد داشتن مهارت های ارتباطی بالاست.

۱. ایزدی، احمد؛ فدایی، معصومه (۱۳۸۹)، "ضرورت سنجی آموزش و توسعه علمی مهارت‌های کارآفرینی در مهارت آموزان کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی و ارائه الگوی آموزشی مناسب" مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران. شماره چهارم، دور ششم.
۲. ایرانفر، ش (۱۳۷۹)، "وضعیت مهارت‌های ارتباطی استادان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و نقش آن در ارزشیابی مهارت آموزان از آنان" مجله بهبود: انتشارات علوم پزشکی کرمانشاه. شماره ۲.
۳. احمدپور داریانی؛ محمود (۱۳۸۲)، کارآفرینی تعاریف، نظریات، الگوها، تهران: انتشارات امیرکبیر.
۴. پیرنیا، احمد (۱۳۸۲)، مدیریت برنامه ریزی سیستم‌های استراتژیک، تهران: انتشارات ایزایران.
۵. پارسبان رضوی، مجید رضا (۱۳۸۳)، والدین ICT و تعلیم و تربیت، انتشارات نما (مجله الکتریکی مرکز اسناد و مدارک علمی ایران).
۶. رضائیان، علی (۱۳۷۴)، مدیریت رفتار سازمانی، انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران. چاپ سوم.
۷. رابینز، استیفن پی (۲۰۰۰)؛ رفتار سازمانی (مفاهیم، نظریه‌ها، کاربردها)، ترجمه علی پارسائیان و محمد اعرابی (۱۳۷۸)، تهران: انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۸. سلیمی، محمد و همکاران (۱۳۹۱)، "ارزیابی مهارت‌های ارتباطی بین فردی و عوامل مرتبط با آن در میان مهارت آموزان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران" مجله آموزش در علوم پزشکی.
۹. شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰)، ساخت و اعتباریابی پرسشنامه مهارت‌های کارآفرینی، تهران: موسسه آزمون یار پویا.
۱۰. طاهرزاده، زینب؛ سلیمی، قربانعلی؛ صالحی زاده، سعید (۱۳۹۰)، "رابطه مهارت‌های ارتباطی اساتید دانشگاه با مهارت‌تدریس آنها از دیدگاه مهارت آموزان، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی. سال پنجم، شماره ۲.
۱۱. عباس زادگان، سیدمحمد (۱۳۸۳)، کیفیت و کارآفرینی، مجله مدیریت. شماره ۹۰.
۱۲. عامری، افسانه (۱۳۹۰)، "بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی مدیران با سلامت سازمانی مدارس راهنمایی و متوسطه سبزوار" ساخت و اعتباریابی پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی، تهران: موسسه آزمون یار پویا.
۱۳. فرهنگی، علی اکبر (۱۳۸۲)، ارتباطات سازمانی، انتشارات خدمات فرهنگی رسا.
۱۴. فرحبخش، کیومرث؛ عابدی، محمد رضا؛ صالحی نجف آبادی، رضوان (۱۳۸۵)، "بررسی تأثیر راهنمایی شغلی به شیوه فرآیند آمادگی حرفه‌ای و آموزش کارآفرینی بر افزایش رفتار کاریابی زنان بیکار شهرکرد" فصلنامه علمی- پژوهشی انجمن مشاوره ایران. شماره ۱۷.

۱۵. کرمی، ابوالفضل؛ بهرامی، فرامرز؛ مقصودی، جعفر (۱۳۸۴)، هوش هیجانی حلقه گمشده کارآفرینی، فصلنامه رویش. سال سوم، شماره ۱۲.
۱۶. کمالیان، امین رضا؛ فاضل، امیر (۱۳۸۹)، "بررسی رابطه هوش هیجانی و میزان کارآفرینی مهارت آموزان" فصلنامه توسعه کارآفرینی. سال سوم، شماره ۱۱.
۱۷. مصطفی نژاد، پرستو؛ درتاج، فریبرز (۱۳۹۰)، "اثربخشی آموزش مهارت های ارتباطی بر سلامت روان مهارت آموزان سال اول علوم بهزیستی دانشگاه کرمان" فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی. شماره چهارم، سال اول.
۱۸. میرعرب، رضا (۱۳۸۶)، "بررسی ارائه برنامه درسی آموزش کارآفرینی در رشته علوم تربیتی" فصلنامه توسعه کارآفرینی. سال اول، شماره سوم.
۱۹. مقدم، رضا؛ مقیمی، سید محمد (۱۳۸۶)، "بررسی ارتباط بین ویژگی های رفتاری و سبک های ارتباطی در صنایع غذایی استان قم" فصلنامه فرهنگ مدیریت. سال پنجم، شماره ۱۶.
۲۰. نامدار، حسین و همکاران (۱۳۸۸)، "اثر مدل مهارت های آموزشی برای دانش آموزان در برقراری ارتباط با بیماران روانی" انتشارات ایران پزشکی.
۲۱. نظری، مریم (۱۳۸۲)، از صفر تا بی نهایت. انتشارات راه کارآفرینان. شماره ۲.
۲۲. هگی، جان ادموند (۲۰۰۴)، هفت راز ارتباطات مؤثر در کسب و کار، ترجمه حسن نصیری قیداری و حمیدرضا مرادخانی (۱۳۸۲)، انتشارات مؤسسه خدمات فرهنگی رسا.
۲۳. هیسترپیچ، رابرتدی پیترز، مایکلپی (۲۰۰۵)، کارآفرینی، جلد اول؛ ترجمه سیدعلیرضا فیض بخش و حمیدرضا تقی یاری (۱۳۸۳)، انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف.
24. Bosma .N, Hessels .J, Schutjens . V, Van Praag . M, Verheul. I (2011), "Entrepreneurship and Role Models", Journal of Economic Psychology: :33 (2012) 410-424.
25. Bob, L. Roisin. D (2010) , " Using Podcasts to Support Communication Skills Development: A Case Study for Content format Preferences among Postgraduate Research Students Computers & Education", Volume 54, Issue 4, May, Pages 962-971
26. Biech.E (2007), " the Business of Consulting", John Wiley and Sons Lnc, Second Edition.
27. Certo ,S. Kenne.C (1997), Newgren, Interpersonal Skill Development: the Experiential Training Unit of the Training, Taylor pub, New York & London.
28. Chant .S, Jenkinson T, Randle J, Russell. G (2002), " Communication Skills: Some Problems in Nursing Education and Practice", Journal of Business Venturing.
29. Egbe.O, Enechojo .G, Igbo, H (2013), "Relationship between Counselling and Entrepreneurship Development Skills of Nigerian Final

- Year Undergraduates”, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*: 84 (2013) 120–127.
30. Gibb.A, Cotton.M (1998), “ the Enterprise and Education” , Underesting Enterprise Education and Its Links With Small Business Entrepreneurship and Wider Educational Goals. *International Small Business Management Journal*.
 31. Hills. G. E (1998),” Variations in University Entrepreneurship Education : an Empirical Study of an Evoving Field”, *Journal of Business Venturing*.
 32. Hisrich. R , Michael. p (2002), *Entrepreneurship*. Tata Mc Raw Graw-Hill Publishing Company Limited.
 33. Jennings .D, Greenwood .R,. Lounsbury . M , Suddaby. R (2012),” Institutions, Entrepreneurs, and Communities: A Special Issue on Entrepreneurship”, *Journal of Business Venturin*: 28 (2012) 1– 9g.
 34. Mehpare. S, Sumeli. H (2010),” Examination of Relationship between Persevice Science Teachers' Sense of Efficacy and Communication Skills”, *Procedia Social and Behavioral Sciences*.
 35. Magazine .S (2004). Just for Tennis Stars ?
 36. Morrison, J. L (2000), *Environmental Scanning* .www.Horizon-Uncedu/Courses/Papers/Enviroscan/Default.Asp. Last View:14/01/2014.
 37. Nwogu, S. A (2007), *Language Barrier to Education*. *Journal of Teaching*12.
 38. Nasution. H , Mavondo. F, Matanda. M, Jekanyika. N, Nelson .O (2011), "Entrepreneurship: Its Relationship with Market Orientation and Learning Orientation and as Antecedents to Innovation and Customer Value", *Journal of Industrial Marketing Management*, Vol. 40
 39. Tipu. S , Arain, F. M (2011),” Managing Success Factors in Entrepreneurial Ventures: A Behavioral Approach”, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research* , 17(5), 534-560.
 40. Vangelisti. A.L (2004), “Coping with Disappointment in Marriage: When Partners Standards are Unmet”, New York: Cambridge University Press.